

ŽEMAITIJOS NACIONALINIO PARKO IŠSKIRTINĖ VERTĖ

Trumpai. Bene visas gyvenimas Žemaitijos nacionaliniame parke sukasi aplink Platelių ežerą. Tai giliausias, didžiausias ir bene gražiausias ežeras Žemaitijoje su salomis, pusiasaliais, įlankomis, apjuostas kalvų virtinėmis, miškais pasidabinęs. Jame gyvena reliktinė žuvis – Platelių sykas. Nacionaliniame parke auga tankūs, ūksmingi eglynai, natūralūs seni spygliuočių ir mišrūs miškai. Piliakalnių, alkakalnių, šventviečių gausa mena senąją kultūrą. O pakelėse, laukuose pabirę koplytėlės, koplytstulpiai atskleidžia vietos gyventojų gyvenseną, tradicijas. Jas dar labiau paryškina vis dar švenčiamos Užgavėnės. Unikalus objektas – Šaltojo karo muziejus.

Kraštovaizdis. Nacionalinio parko teritorijoje sudėtingi ledynmečio ir poledynmečio procesai suformavo kalvotą, gūbriuotą reljefą, ledo luistai išgremžė gilius ežerų duburius, tarp jų – ir didžiausią bei **giliausią Žemaitijoje Platelių ežerą** su seklumų, salų ir pusiasalių raizgalyne. Tai itin svarbus nacionalinio parko kraštovaizdžio elementas. Ir Platelių, ir kiti ežerai bei upeliai apsupti miškų ir pelkių.

Negyvoji gamta. Išskirtinumo nacionaliniam parkui suteikia legendomis bei padavimais apipinti gamtos paveldo objektai: septynios **Platelių ežero salos**, **Kreiviškių** ir **Auksalės pusiasaliai**. Akį traukia paslaptingos **Beržoro**, **Ilgio ežerų salos**.

Gyvoji gamta. Nacionaliniame parke auga tankūs, ūksmingi eglynai, vakarų taiga vadinami natūralūs seni spygliuočių ir mišrūs miškai. Pastarieji saugomi visoje Europoje. Pelkėse gausu įvairių organizmų rūšių. Nacionaliniame parke galima išvysti daug išskirtinių medžių – gamtos paveldo objektų, įspūdingiausias – **Raganos uosis**. Tai storiausias Lietuvos uosis. Įdomūs ir kiti medžiai: **Platelių liepa ir vinkšna**, Stirbaičių ažuolas, eglė Boba, Birškaus bukas, Plokščių miško eglė, Paparčių kaštonas. Parke peri Europoje saugomų rūšių paukščių (jerubių, griežlių ir gulbių giesmininkių), esama ledynmečio augalų reliktų. Platelių ežere gyvena reliktinė žuvis – sykas.

Kultūros paveldas. Nacionalinio parko kultūros paveldas – tai piliakalniai, senosios šventvietės (alkakalniai), kapinynai, senųjų gyvenviečių vietos. Įdomūs Užpelkių, Gegrėnų, Pūčkorių, Jazdauskiškių, Grigaičių, šv. Jono (Žemaičių Kalvarijos), Šarnelės, Mikytų piliakalniai, Visvainių, Mikytų, Vilkų, Gilaičių, Paparčių alkakalniai, **senovės gyvenviečių vietos Gegrėnuose ir Šarnelėje**. Architektūriniu savitumu išsiskiria **Žemaičių Kalvarijos bažnyčia**, Babrungėnų malūnas.

Išskirtiniai reiškiniai, gyvos tradicijos, istoriniai faktai, asmenybės. Plateliai, kuriuose nuo seno švenčiamos **Užgavėnės**, pripažinti kaip patraukliausia Europos turizmo vietovė (EDEN) su savitomis kultūros tradicijomis. **Šaltojo karo muziejus**, įrengtas požeminėje raketų paleidimo aikštelėje, kasmet pritraukia tūkstančius turistų iš viso pasaulio. Šarnelėje gimė, užaugo ir palaidotas tragiško likimo poetas **Vytautas Mačernis**. Žemaičių Kalvarijoje veikia jo muziejus, poeto mėgstamos vietos įamžintos Akmeninėse vizijose. Rašytojos Žemaitės memorialinis muziejus įkurtas buvusiam grafių Pliaterių palivarke Bukantėje, Godelių kaime, kur gimė ir augo lietuvių literatūros klasikė **Žemaitė** (Julija Beniuševičiūtė – Žymantienė).